

Yttrande på remiss från Finansdepartementet - SOU 2018:74 Lite mer lika. Översyn av kostnadsutjämnningen för kommuner och landsting

Lekebergs kommun har fått möjlighet att yttra sig över finansdepartementets utredning om översyn av kostnadsutjämnning för kommuner och landsting "Lite mer lika" (SOU 2018:74).

Sammanfattning

Lekebergs kommun ställer sig i huvudsak positiv till en översyn av kostnadsutjämnningssystemet och de ansatser som utredningen utgick ifrån. Men är samtidigt tveksamma till att förslaget når de effekter som var utgångspunkten, vilket särskilt syns när man ser till de utmaningar som speciellt tillväxtkommuner står inför.

Synpunkter på remissen

Det är i grunden positivt att systemet för kommunal kostnadsutjämnning ses över i sin helhet och den uppdatering av merkostnadsberäkningarna som görs är positiv. Dock bör sådana uppdateringar av bakomliggande statistik göras oftare för att öka aktualiteten i systemet. Eftersom systemet för kostnadsutjämnning är komplext samtidigt som samhällets strukturer är satta under hårt förändringstryck behöver systemet kontinuerligt ses över för att inte förlora sin legitimitet och aktualitet. Enligt beräkningar från SKL kommer kostnadsutjämnningssystemet under 2020-talet öka omfördelningen kraftigt. Det blir alltså allt viktigare att systemet följs upp kontinuerligt.

Det är viktigt att hänsyn tas till socioekonomiska faktorer men det bör då vara konsekvent och enkelt. Ett exempel är förändringen i delmodellen förskola där det tillkommer socioekonomiska faktorer som därmed ska korrigeras för kommunerna emellan. I grundskolan däremot har man valt att inte ha med socioekonomiska faktorer utan istället ersätta kommunerna med ett riktat statsbidrag. Lekebergs kommun anser att det riktade bidraget bör fasas ut och istället läggas in i kostnadsutjämnningssystemet. Det är i regel bättre med generella statsbidrag inom ramen för utjämnningen än olika riktade bidrag.

Lekebergs kommun anser att det också är viktigt att ta hänsyn till om det finns merkostnader för kommuner med en stark befolkningstillväxt som idag inte fångas med nuvarande system och inte heller i förslaget. För en kommun med stark tillväxt är behovet av investeringar i både infrastruktur, verksamhetsfastigheter och kommunal service stort redan i ett tidigt skede. För mindre kommuner är det extra kännbart då små kommuner ska tillhandahålla samma service som större men som saknar möjlighet till stordriftsfördelar. Modellen för infrastruktur och skydd tar t.ex. inte hänsyn till om kommuner med stark befolkningstillväxt har stora investeringskostnader i infrastruktur. Sådana kostnader kan uppfattas som strukturella och svåra att påverka för kommunerna. Både ökade kostnader för

befolkningsminskning samt befolkningsökning bör fångas upp av de olika delmodellerna i kostnadsutjämnningen.

Lekebergs kommun menar också att utredningens förslag att förändringarna ska träda i kraft 2020 är allt för tidigt. Lekebergs kommun har liksom många andra kommuner redan under våren 2019 inlett politiska processer i vilka ekonomiska ramar för 2020 behandlas. 300 kr/invånare är en väsentlig summa att ta hänsyn till. Effekterna kommer att vara mycket kännbara under den korta införandeperiod som utredningen föreslår. Ett tak om 200 kr/invånare skulle innebära en längre införandeperiod och vara lättare att hantera för kommuner som får en stor påverkan av förslaget.

LEKEBERGS KOMMUN

Wendla Thorstensson
Kommunstyrelsens ordförande